

ΜΕΡΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΝΟΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΤΕΧΝΕΣ

Ημ. Έκδοσης: 29/1/2017 Ημ. Αποδελίωσης: 29/1/2017

Σελίδα: 2

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Μερικές λέξεις και μια πνοή

«**Θ**υμάσαι πότε διάβασες το πρώτο σου βιβλίο;» Ο κύριος Γκρι είναι που ρωτάει. Οχι, δεν θυμόμουν. Και δεν εννοούσε σχολικό βιβλίο· ξέρω τι εννοούσε. Θυμάμαι τον εαυτό μου μια νύχτα να διαβάζει τον «Πύργο των Καρπαθίων» του Ιουλίου Βερν, στις παλιές εκδόσεις της Αγκυρας πρέπει να ήταν, και να μην μπορώ να κοιμηθώ. Αλλά δεν θυμόμουν ποιο ήταν το «πρώτο βιβλίο» (κάτι σαν προπατορικό αμάρτημα κατακωνισμένο στη λήθη) και η αλήθεια είναι ότι στενοχωρήθηκα κάπως όταν το συνειδητοποίησα.

Ο κύριος Γκρι κρατάει μια ολόφρεσκη, υπέροχη έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης με τον τίτλο «Η ανάγνωση», στην ωραία σειρά ΑΦΕΛΙΑ που σχεδίασε ο ποιητής Διονύσης Καψάλης και επιμελούνται οι Βασιλική Χατζηγεωργίου και Ματθίλδη Πυρλή. Ένα καλαίσθητο, μυρωδικό βιβλιάρaki γεμάτο ατμοσφαιρικές ασπρόμαυρες φωτογραφίες του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου: άνθρωποι που διαβάζουν βιβλίο, περιοδικό, εφημερίδα, φυλλάδιο, στιδήποτε. Πάντως διαβάζουν τη στιγμή που τους απαθανατίζει η κάμερα. Ορθοί, καθιστοί ή ξαπλωμένοι, μόνοι ή με συντροφιά. Επώνυμοι και ανώνυμοι: ο Τσίρκας, ο Θράσος Καστανάκης, ο Νάνος Βαλαωρίτης σε τρυφερή ηλικία, ο ζωγράφος Νίκος Δραγούμης, ο Γεώργιος Δροσίνης, ο Κωστής Παλαμάς, ο Τζουζέπε Ουγκαρέτι, ο Παντελής Πρεβελάκης, η Κατίνα Παξινού, ο Δημήτρης Γιάννης, ο Κλείτος Κύρου, ο δήμαρχος Αθηναίων Κώστας Κοτζιάς, ο Γεώργιος Κουμάντος, ο Σεφέρης, ο αρχοντικός, εκπληκτικός συγγραφέας μας Γιάννης Μπεράτης, καθώς επίσης γηραιοί ναύαρχοι, αξιωματικοί και οπλίτες. Σε μια συγκινητική φωτογραφία, ένας αξιωματικός διαβάζει στους –προφανώς αναλφάβητους– στρατιώτες του

πλάι σε μια σκηνή, κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας. Και στη φωτογραφία που κοσμεί το σημερινό σημείωμα, μια μάλλον όμορφη, ανώνυμη νεανίς διακρίνεται να διαβάζει αμέριμη ή σκεφτική «στο μπουντουάρ. Δεκαετία 1920 (Αρχειο Μενέλαου Μεταξά)».

«Θυμάμαι καλά το πρώτο μου βιβλίο», λέει ο κύριος Γκρι καθώς καζεύουμε την άγνωστη κοπέλα της φωτογραφίας. «Ήταν οι «Βιβλικές Ιστορίες», συνέχισε. «Μου το είχε φέρει δώρο μια άγια γυναίκα που με φρόντιζε τα Σαββατοκύριακα, η Ευθυμία. Μάλλον πίστευε πως με το βιβλίο αυτό θα γινόμουν πιστός χριστιανός. Ατύχησε· ωστόσο, με έκανε πιστό αναγνώστη διότι το βιβλίο ήταν

Άνθρωποι που διαβάζουν. Ορθοί, καθιστοί ή ξαπλωμένοι, μόνοι ή με συντροφιά.

γεμάτο συναρπαστικές αφηγήσεις με κοσμογονίες, με κατακλυσμούς, με πύργους που έφταναν στον ουρανό, με ολόγυμνους πρωτόπλαστους να εκδιώκονται από έναν θεσπέσιο κήπο, με αδελφια που δολοφονούν το ένα το άλλο, και όλο αυτό να ξεκινάει από μερικές λέξεις που υποτίθεται ότι πρόφερε μέσα στην άβυσσο ο Θεός, δίνοντας μετά ψυχή στον πρώτο άνθρωπο με την πνοή Του. Το βιβλίο αυτό ήταν η δική μου μύηση».

Χαζεύουμε τις φωτογραφίες του εξαιρετού τομπίδου, αυτό «το δυναμικό πεδίο μιας διπλής οπτικής διασταύρωσης», όπως σημειώνει στο διεισδυτικό, εκτενές εισαγωγικό του ο Γιάννης Παπαθεοδώρου. Είναι όλες γεμάτες από μια ιδιότυπη δράση, μια σιωπηρή βουή, υπόγειο σασπένς. Την ένταση που πλημμυρίζει έναν άνθρωπο όταν κόσμοι ανοίγονται μπροστά του. Με μερικές λέξεις, με μια πνοή.

